

# Aspiracje młodozieży

## kulturalne

25 grudnia 2025

Pojęcie „kultura” pojawiło się pod koniec XI wieku. Obecnie oznacza ono m. in. zachowania i działania ludzi przebiegające według wzorców wspólnych dla danej zbiorowości (narodu, grupy społecznej), a także wytwory ludzkiej działalności materialnej i duchowej. Kultura w węższym znaczeniu, odnosząca się do działalności intelektualnej, czy artystycznej, jest określana jako kultura symboliczna. Jej wytworami są dzieła literackie, naukowe, utwory muzyczne, malarstwo, rzeźba, itp.

„Kogo ze znanych współcześnie twórców kultury (literatury, plastyki, muzyki, filmu) cenisz szczególnie?” – takie pytanie znalazło się w ankiecie. Nazwiska, które pojawiły się najczęściej przedstawia tabela 19.

**Tabela 19a.** *Współcześni twórcy najbardziej cenieni przez badanych*

| Współcześni<br>twórcy<br>najbardziej<br>cenieni<br>przez<br>badanych | Osoby o<br>samoocenie<br>adekwatnej<br>przy ocenie<br>cech<br>pozytywnych<br>i<br>negatywnych |   | Osoby o<br>samoocenie<br>zawyżonej<br>przy ocenie<br>cech<br>pozytywnych<br>i<br>negatywnych |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                      | Liczba<br>osób                                                                                | % | Liczba<br>osób                                                                               | %   |
| Andrzej<br>Wajda                                                     | –                                                                                             | – | 1                                                                                            | 3,2 |
| Wisława<br>Szymborska                                                | –                                                                                             | – | 2                                                                                            | 6,4 |

|                     |   |     |   |     |
|---------------------|---|-----|---|-----|
| Roman Polański      | – | –   | 2 | 6,4 |
| Jerzy Hoffman       | – | –   | 1 | 3,2 |
| Paulo Coelho        | – | –   | 2 | 6,4 |
| Cezary Pazura       | – | –   | 2 | 6,4 |
| Mel Gibson          | – | –   | – | –   |
| Bob Marley          | – | –   | – | –   |
| Marek Koterski      | – | –   | – | –   |
| Paweł Dełag         | 1 | 3,2 | – | –   |
| Johnny Depp         | 1 | 3,2 | – | –   |
| Andrzej Sapkowski   | 1 | 3,2 | – | –   |
| Marcin Daniec       | – | –   | 1 | 3,2 |
| Tom Cruise          | – | –   | – | –   |
| Lenny Kravitz       | – | –   | – | –   |
| John Ronald Tolkien | – | –   | – | –   |
| Nie ma takiej osoby | 2 | 6,4 | 2 | 6,4 |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 19.** Współcześni twórcy najbardziej cenieni przez badanych

| Współcześni<br>twórcy<br>najbardziej<br>cenieni<br>przez<br>badanych | Osoby o<br>samoocenie<br>adekwatnej<br>przy ocenie<br>cech<br>pozytywnych,<br>a zawyżonej<br>przy ocenie<br>cech<br>negatywnych |      | Osoby o<br>samoocenie<br>zawyżonej<br>przy ocenie<br>cech<br>pozytywnych,<br>a adekwatnej<br>przy ocenie<br>cech<br>negatywnych |   | Razem          |      |
|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----------------|------|
|                                                                      | Liczba<br>osób                                                                                                                  | %    | Liczba<br>osób                                                                                                                  | % | Liczba<br>osób | %    |
| Andrzej<br>Wajda                                                     | 7                                                                                                                               | 22,6 | –                                                                                                                               | – | 8              | 25,8 |
| Wisława<br>Szymborska                                                | 3                                                                                                                               | 9,7  | –                                                                                                                               | – | 5              | 16,1 |
| Roman<br>Polański                                                    | 1                                                                                                                               | 3,2  | –                                                                                                                               | – | 3              | 9,7  |
| Jerzy<br>Hoffman                                                     | 1                                                                                                                               | 3,2  | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Paulo<br>Coelho                                                      | –                                                                                                                               | –    | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Cezary<br>Pazura                                                     | –                                                                                                                               | –    | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Mel Gibson                                                           | 2                                                                                                                               | 6,4  | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Bob Marley                                                           | 2                                                                                                                               | 6,4  | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Marek<br>Kotowski                                                    | 2                                                                                                                               | 6,4  | –                                                                                                                               | – | 2              | 6,4  |
| Paweł<br>Dełag                                                       | –                                                                                                                               | –    | –                                                                                                                               | – | 1              | 3,2  |
| Johny Deep                                                           | –                                                                                                                               | –    | –                                                                                                                               | – | 1              | 3,2  |
| Andrzej<br>Sapkowski                                                 | –                                                                                                                               | –    | –                                                                                                                               | – | 1              | 3,2  |

|                     |   |     |   |     |   |      |
|---------------------|---|-----|---|-----|---|------|
| Marcin Daniec       | – | –   | – | –   | 1 | 3,2  |
| Tom Cruse           | – | –   | 1 | 3,2 | 1 | 3,2  |
| Lenny Kravitz       | 1 | 3,2 | – | –   | 1 | 3,2  |
| John Ronald Tolkien | – | –   | 1 | 3,2 | 1 | 3,2  |
| Nie ma takiej osoby | 2 | 6,4 | – | –   | 6 | 19,4 |

Źródło: opracowanie własne

Dwie osoby (6,4%) posiadające samoocenę adekwatną uznały, że nie ma takiej osoby, którą by cenili. Trzy osoby (9,7%) oddały swe głosy na Pawła Deląga, Johny Deep'a i Andrzeja Sapkowskiego.

Wśród badanych o samoocenie zawyżonej głosy rozłożyły się między Wisławą Szymborską, Romanem Polańskim, Paulo Coelho, Cezarym Pazurą, którzy otrzymali po dwa głosy (6,4%), natomiast po jednym (3,2%) dostali Andrzej Wajda, Jerzy Hoffman i Marcin Daniec. Dwóch ankietowanych (6,4%) uznało, że nie znają takiej osoby, którą ceniliby szczególnie.

W grupie badanych o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych, siedmiu respondentów (22,6%) stwierdziło, iż najbardziej cenią Andrzeja Wajdę, trzech (9,7%) – Wisławę Szymborską. Po dwa głosy (6,4%) otrzymali Mel Gibson, Bob Marley i Marek Kotański, po jednym głosie uznania (3,2%) otrzymali także Roman Polański, Jerzy Hoffman oraz Lenny Kravitz. Dwóch badanych (6,4%) uznało, że nie ma takiej osoby, którą by cenili.

Osoba o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych, swoim uznaniem obdarzyła Toma Crus'a i Johna Ronalda Tolkien'a.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż wśród znanych twórców kultury najwięcej głosów otrzymał Andrzej Wajda – reżyser filmowy, teatralny i telewizyjny, który przyczynił się do nakręcenia adaptacji dramatów takich jak „Popiół i diament”, „Wesele”, „Zbrodnia i kara” i wielu innych. Pięć głosów uznania (16,1%) otrzymała wybitna polska poetka, laureatka Nagrody Nobla – Wisława Szymborska, trzy (9,7%) głosy uzyskał reżyser Roman Polański, natomiast po dwa głosy (6,4%) dostali Jerzy Hoffman – reżyser m. in.: „Pana Wołodyjowskiego”, „Potopu”, „Ogniem i mieczem”, „Wedle wyroków twoich” i innych; Paulo Coelho – jeden z najbardziej poczytnych pisarzy świata. Jego książki wydane są w 45 językach w ponad 120 krajach, jest autorem m.in. „Alchemika”, „Piątej góry”, „Pielgrzyma” i wielu innych; Cezary Pazura – słynny polski aktor, znany z takich filmów jak: „Psy”, „13 Posterunek”, itp.; po dwa głosy otrzymali również aktor – Mel Gibson – znany z roli np. w filmie p.t. „Waleczne serce”; Marek Kotański – znany z ogromnego zaangażowania w pomoc narkomanom i ludziom bezdomnym oraz Bob Marley;. Natomiast po jednym głosie uznania otrzymali: aktorzy, tacy jak: Paweł Deląg; Johny Deep i Tom Cruse; autor i reżyser „Wiedźmina” – Andrzej Sapkowski; muzyk – Lenny Kravitz; Pisarz – John Ronald Tolkien oraz Marcin Daniec. W badanej grupie młodzieży sześć osób (19,4%) uznało, że wśród znanych twórców kultury, nie ma takiej, która zdobyły ich uznanie.

Kolejna tabela obrazuje jaką ilość książek badani przeczytali w ostatnim czasie.

**Tabela 20a.** *Ilość książek przeczytanych w ostatnim czasie*

| Ilość książek przeczytanych w ostatnim czasie | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |     | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |      |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------|------|
|                                               | Liczba osób                                                              | %   | Liczba osób                                                             | %    |
| Wcale                                         | –                                                                        | –   | 2                                                                       | 6,4  |
| Do pięciu                                     | 3                                                                        | 9,7 | 3                                                                       | 9,7  |
| Do dziesięciu                                 | 1                                                                        | 3,2 | 4                                                                       | 12,9 |
| Do piętnastu                                  | –                                                                        | –   | –                                                                       | –    |
| Więcej                                        | –                                                                        | –   | 1                                                                       | 3,2  |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 20b.** *Ilość książek przeczytanych w ostatnim czasie*

| Ilość książek przeczytanych w ostatnim czasie | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych |      | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych |     | Razem |      |
|-----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|
|                                               | Liczba osób                                                                                          | %    | Liczba osób                                                                                          | %   |       |      |
| Wcale                                         | 2                                                                                                    | 6,4  | –                                                                                                    | –   | 4     | 12,9 |
| Do pięciu                                     | 7                                                                                                    | 22,6 | 1                                                                                                    | 3,2 | 14    | 45,2 |
| Do dziesięciu                                 | 6                                                                                                    | 19,4 | –                                                                                                    | –   | 11    | 35,5 |

|              |   |     |   |   |   |     |
|--------------|---|-----|---|---|---|-----|
| Do piętnastu | – | –   | – | – | – | –   |
| Więcej       | 1 | 3,2 | – | – | 2 | 6,4 |

Źródło: opracowanie własne

W grupie badanych o samoocenie adekwatnej trzy osoby (9,7%) uznały, że w ostatnim czasie przeczytały do pięciu książek, zaś jedna (3,2%) do dziesięciu.

Wśród respondentów posiadających samoocenę zawyżoną – czterech (12,9%) przeczytało do dziesięciu książek, trzech (9,7%) – pięć, dwóch (6,4%) – wcale oraz jeden ankietowany (3,2%) więcej niż piętnaście pozycji książkowych.

Siedmiu badanych (22,6%) o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych stwierdziło, że w ostatnim czasie przeczytało do pięciu książek, sześciu (19,4%) – do dziesięciu, dwóch (6,4%) przyznało się, że nie przeczytało żadnej oraz jeden badany (3,2%) stwierdził, że więcej niż piętnaście.

Osoba o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych stwierdziła, że ostatnio przeczytała do pięciu pozycji książkowych.

Przyglądając się bliżej odpowiedziom grupy osób o samoocenie adekwatnej i zawyżonej, należy zwrócić uwagę na fakt posiadania przez osoby o samoocenie zawyżonej większych aspiracji kulturalnych, o czym świadczy liczna ilość przeczytanych przez nich książek w porównaniu do badanych o samoocenie adekwatnej.

Analizując również odpowiedzi badanych o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych oraz ankietowanych o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych, podobnie jak wyżej daje się zauważyć wyższe aspiracje tych pierwszych.

Podsumowując zaznaczone odpowiedzi, należy zauważyć, że najwięcej badanych – czternastu (45,2%) przeczytało około pięciu książek, jedenastu (35,5%) do dziesięciu, natomiast czterech (12,9%) – wcale, a dwóch (6,4%) – więcej niż piętnaście pozycji książkowych.

Następnie badanych zapytano o najczęściej czytaną literaturę.

**Tabela 21a.** *Gatunek najczęściej czytanej literatury*

| Gatunek najczęściej czytanej literatury | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |     | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |     |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                         | Liczba osób                                                              | %   | Liczba osób                                                             | %   |
| Poezja                                  | 2                                                                        | 6,4 | 1                                                                       | 3,2 |
| Książki naukowe                         | 2                                                                        | 6,4 | 3                                                                       | 9,7 |
| Poradniki                               | –                                                                        | –   | 1                                                                       | 3,2 |
| Książki przygodowe                      | 1                                                                        | 3,2 | 3                                                                       | 9,7 |
| Książki fantastyczne                    | 1                                                                        | 3,2 | –                                                                       | –   |
| Książki kryminalne                      | 1                                                                        | 3,2 | –                                                                       | –   |
| Romanse                                 | –                                                                        | –   | –                                                                       | –   |
| Książki obyczajowe                      | –                                                                        | –   | 1                                                                       | 3,2 |



Źródło: opracowanie własne

**Tabela 21b.** *Gatunek najczęściej czytanej literatury*

| Gatunek najczęściej czytanej literatury | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych |      | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych |     | Razem       |      |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------|------|
|                                         | Liczba osób                                                                                          | %    | Liczba osób                                                                                          | %   | Liczba osób | %    |
| Poezja                                  | 5                                                                                                    | 16,1 | 1                                                                                                    | 3,2 | 9           | 29   |
| Książki naukowe                         | 2                                                                                                    | 6,4  | –                                                                                                    | –   | 7           | 22,6 |
| Poradniki                               | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2  |
| Książki przygodowe                      | 5                                                                                                    | 16,1 | –                                                                                                    | –   | 9           | 29   |
| Książki fantastyczne                    | 3                                                                                                    | 9,7  | –                                                                                                    | –   | 4           | 12,9 |
| Książki kryminalne                      | 1                                                                                                    | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 2           | 6,4  |
| Romanse                                 | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | –           | –    |
| Książki obyczajowe                      | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2  |

Źródło: opracowanie własne

Głosy osób o samoocenie adekwatnej rozłożyły się pomiędzy poezją – dwa głosy (6,4%) oraz literaturą naukową, która także otrzymała również dwa głosy (6,4%). Po jednym głosie (3,2%) otrzymały książki przygodowe, fantastyczne i kryminalne.

Badani o samoocenie zawyżonej najczęściej czytają książki naukowe i przygodowe – tak uznało trzech badanych (9,7%) oraz poezję, poradniki i książki obyczajowe, które otrzymały po jednym głosie (3,2%).

Głosy ankietowanych o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych rozłożyły się pomiędzy poezją i literaturą przygodową, które otrzymały po pięć głosów (16,1%), fantastyką – trzy (9,7%), a książkami naukowymi i kryminalnymi.

Natomiast badany posiadający samoocenę zawyżoną przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatną przy ocenie cech negatywnych uznał, iż najczęściej sięga po poezję.

Podsumowując uzyskane odpowiedzi, można zauważyć, że najczęściej czytana jest poezja i literatura przygodowa. Na drugim miejscu, znajdują się książki naukowe, następnie fantastyka i książki kryminalne. Należy zauważyć, iż nikt spośród badanej młodzieży nie czyta romansów.

Poniższa tabela zawiera z kolei odpowiedzi, na pytanie, o opinie badanych na temat ludzi poświęcających cały swój wolny czas na czytanie książek.

**Tabela 22a.** *Opinie na temat ludzi poświęcających wolny czas na czytanie książek*

| Opinie na temat ludzi poświęcających wolny czas na czytanie książek | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |     | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych i negatywnych |      |
|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------|------|
|                                                                     | Liczba osób                                                              | %   | Liczba osób                                                             | %    |
| Ich życie jest nudne                                                | –                                                                        | –   | –                                                                       | –    |
| Ich życie jest fascynujące                                          | 1                                                                        | 3,2 | 1                                                                       | 3,2  |
| Szanuję ich pasję                                                   | 3                                                                        | 9,7 | 7                                                                       | 22,6 |
| Uważam, że trochę przesadzają                                       | –                                                                        | –   | 2                                                                       | 6,4  |
| Pewnie są szczęśliwi                                                | –                                                                        | –   | –                                                                       | –    |
| Zazdroszczę im ich pasji                                            | –                                                                        | –   | –                                                                       | –    |
| Nie mam zdania                                                      | –                                                                        | –   | –                                                                       | –    |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 22b.** *Opinie na temat ludzi poświęcających wolny czas na czytanie książek*

| Opinie na temat ludzi poświęcających wolny czas na czytanie książek | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych |      | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych |     | Razem       |     |
|---------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------|-----|
|                                                                     | Liczba osób                                                                                          | %    | Liczba osób                                                                                          | %   | Liczba osób | %   |
| Ich życie jest nudne                                                | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | –           | –   |
| Ich życie jest fascynujące                                          | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | 2           | 6,4 |
| Szanuję ich pasję                                                   | 11                                                                                                   | 35,5 | 1                                                                                                    | 3,2 | 22          | 71  |
| Uważam, że trochę przesadzają                                       | 1                                                                                                    | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 3           | 9,7 |
| Pewnie są szczęśliwi                                                | –                                                                                                    | –    | –                                                                                                    | –   | –           | –   |
| Zazdroszczę im ich pasji                                            | 3                                                                                                    | 9,7  | –                                                                                                    | –   | 3           | 9,7 |
| Nie mam zdania                                                      | 1                                                                                                    | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2 |

Źródło: opracowanie własne

Trzech badanych (9,7%) o samoocenie adekwatnej uznało, że szanuje takie osoby, które cały swój wolny czas poświęcają książkom, jedna osoba (3,2%) stwierdziła, że życie takich

ludzi musi być fascynujące.

Wśród ankietowanych o samoocenie zawyżonej, większość głosów, bo siedem (22,6%) powędrowało do odpowiedzi mówiącej, iż szanują oni pasję tych ludzi, dwa głosy (6,4%) – do odpowiedzi mówiącej, że trochę przesadzają, poświęcając cały swój wolny czas na czytanie książek oraz jedna osoba (3,2%) uznała, że ich życie jest fascynujące.

Jedenastu respondentów (35,5%) o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych stwierdziło, iż szanuje pasję osób, którzy swe wolne chwile przeznaczają na czytanie książek, trzech badanych (9,7%) zazdrości im takiej pasji, zaś jeden uznał (3,2%), iż takie osoby nieco przesadzają, inny stwierdził, że nie ma zdania na ten temat.

Reasumując wszystkie odpowiedzi, daje się zauważyć, że najwięcej badanych szanuje pasję osób, którzy swój wolny czas przeznaczają czytaniu – tak twierdzi dwudziestu dwóch badanych (71%), trzech (9,7%) sądzi, że trochę przesadzają, a innych trzech (9,7%) zazdrości im takiej pasji. Tylko jeden badany (3,2%) nie ma zdania na ten temat. Nikt z badanych nie odpowiedział, że życie takich osób jest fascynujące oraz nikt nie uważa, że są oni szczęśliwi.

Następne pytanie określa to, czy badani wydatkując pieniądze uwzględniają swój rozwój kulturalny.

**Tabela 23a.** *Wydatki badanych na rozwój kulturalny*

| Wydatki<br>badanych na<br>rozwój<br>kulturalny | Osoby o<br>samoocenie<br>adekwatnej<br>przy<br>ocenie<br>cech<br>pozytywnych<br>i<br>negatywnych |     | Osoby o<br>samoocenie<br>zawyżonej<br>przy ocenie<br>cech<br>pozytywnych<br>i<br>negatywnych |      |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------|------|
|                                                | Liczba<br>osób                                                                                   | %   | Liczba<br>osób                                                                               | %    |
| Koncert w<br>filharmonii                       | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Spektakl<br>teatralny                          | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Wyjście do<br>kina                             | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Wyjście do<br>dyskoteki                        | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Spotkanie ze<br>znajomymi                      | 2                                                                                                | 6,4 | 5                                                                                            | 16,1 |
| Podróże                                        | 1                                                                                                | 3,2 | 4                                                                                            | 12,9 |
| Ubrania                                        | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Zakup<br>sprzętów<br>materialnych              | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| Zabiegi<br>kosmetyczne                         | –                                                                                                | –   | –                                                                                            | –    |
| rekreacja                                      | 1                                                                                                | 3,2 | 1                                                                                            | 3,2  |
| Pomoc<br>rodzinie                              |                                                                                                  |     |                                                                                              |      |

Źródło: opracowanie własne

**Tabela 23b.** *Wydatki badanych na rozwój kulturalny*

| Wydatki badanych na rozwój kulturalny | Osoby o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych , a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych |      | Osoby o samoocenie zawyżonej przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatnej przy ocenie cech negatywnych |     | Razem       |      |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------|------|
|                                       | Liczba osób                                                                                           | %    | Liczba osób                                                                                          | %   | Liczba osób | %    |
| Koncert w filharmonii                 | –                                                                                                     | –    | –                                                                                                    | –   | –           | –    |
| Spektakl teatralny                    | 1                                                                                                     | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2  |
| Wyjście do kina                       | 1                                                                                                     | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2  |
| Wyjście do dyskoteki                  | 3                                                                                                     | 9,7  | –                                                                                                    | –   | 3           | 9,7  |
| Spotkanie ze znajomymi                | 7                                                                                                     | 22,6 | –                                                                                                    | –   | 14          | 45,2 |
| Podróże                               | 3                                                                                                     | 9,7  | –                                                                                                    | –   | 8           | 25,8 |
| Ubrania                               | 7                                                                                                     | 22,6 | 1                                                                                                    | 3,2 | 8           | 25,8 |
| Zakup sprzętów materialnych           | 1                                                                                                     | 3,2  | –                                                                                                    | –   | 1           | 3,2  |

|                     |   |     |   |   |   |     |
|---------------------|---|-----|---|---|---|-----|
| Zabiegi kosmetyczne | 2 | 6,4 | – | – | 2 | 6,4 |
| rekreacja           | 1 | 3,2 | – | – | 3 | 9,7 |
| Pomoc rodzinie      | 1 | 3,2 | – | – | 1 | 3,2 |

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z tabeli, badani generalnie nie uwzględniają wydatków na rozwój kulturalny.

W grupie badanych o samoocenie adekwatnej – dwóch (6,4%) uznało, że przeznaczyłoby te pieniądze na spotkanie ze znajomymi, jeden (3,2%) na podróż oraz inny na rekreację.

Większość ankietowanych o samoocenie zawyżonej, bo pięć osób (16,1%) uznało, że wydałoby te pieniądze na spotkania z przyjaciółmi, czterech (12,9%) na podróż i jeden (3,2%) na rekreację.

U osób o samoocenie adekwatnej przy ocenie cech pozytywnych, a zawyżonej przy ocenie cech negatywnych, zdania na ten temat były podzielone. Siedmiu badanych (22,6%) chciałoby wydać pieniądze na spotkania ze znajomymi, siedmiu innych (22,6%) na ubrania, trzech (9,7%) na wyjście do dyskoteki i podróż, dwóch (6,4%) na zabiegi kosmetyczne oraz po jednym głosie (3,2%) przeznaczono na spektakl teatralny, wyjście do kina, zakup sprzętu, rekreację i pomoc rodzinie.

Badany posiadający samoocenę zawyżoną przy ocenie cech pozytywnych, a adekwatną przy ocenie cech negatywnych stwierdził, że chciałby wydać te pieniądze na ubrania.

Podsumowując odpowiedzi młodzieży należy zauważyć, że najczęściej badani zaznaczali chęć wydania pieniędzy na spotkania z przyjaciółmi i znajomymi. Ośmiu badanych (25,8%) uznało, że przeznaczyliby tę sumę na ubrania i podróż, trzech (9,7%) natomiast na wyjście do dyskoteki i na rekreację, dwóch (6,4%) zaś na zabiegi kosmetyczne. Należy zaznaczyć, iż nikt



spośród badanych nie chciałby wydać tych pieniędzy na koncert w filharmonii.

Kończąc podrozdział dotyczący aspiracji kulturalnych i reasumując uzyskane odpowiedzi na znajdujące się w ankiecie pytania, można stwierdzić, iż badana młodzież najbardziej ceni sobie Andrzeja Wajdę, obok Wisławy Szymborskiej. W ostatnim czasie przeczytali do pięciu pozycji książkowych, a była to poezja i literatura przygodowa. Szanują także pasję ludzi w wolnym czasie czytających książki, a mając do dyspozycji określoną sumę pieniędzy, najchętniej przeznaczyliby ją na spotkania ze znajomymi, obok chęci podróżowania i zakupu ubrań, a nie na rozwój kulturalny.

### **Aspiracje kulturalne młodzieży w teorii**

Aspiracje kulturalne młodzieży stanowią istotny przedmiot zainteresowania pedagogiki, ponieważ odnoszą się do sposobów uczestnictwa młodych ludzi w kulturze, ich potrzeb estetycznych, intelektualnych oraz symbolicznych, a także do oczekiwań wobec własnego rozwoju kulturowego. Pojęcie aspiracji kulturalnych obejmuje zarówno dążenia związane z odbiorem dóbr kultury, takich jak literatura, teatr, muzyka czy sztuki wizualne, jak i aktywne formy twórczości oraz ekspresji artystycznej. W ujęciu pedagogicznym aspiracje te są traktowane jako ważny element rozwoju osobowości, kształtowania tożsamości oraz uczestnictwa w życiu społecznym.

Proces kształtowania aspiracji kulturalnych młodzieży przebiega w ścisłym związku z procesem socjalizacji. Młodzi ludzie stopniowo przyswajają normy, wartości i wzorce zachowań kulturowych obecne w ich otoczeniu społecznym. Pedagogika podkreśla, że aspiracje kulturalne nie są jedynie rezultatem indywidualnych zainteresowań, lecz efektem oddziaływań rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej oraz szeroko rozumianej kultury masowej. W tym sensie aspiracje kulturalne młodzieży odzwierciedlają zarówno osobiste wybory, jak i dominujące tendencje kulturowe danego społeczeństwa.

Rodzina pochodzenia odgrywa istotną rolę w kształtowaniu aspiracji kulturalnych młodzieży, stanowiąc pierwsze środowisko kontaktu z kulturą. Obecność książek w domu, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, sposób spędzania czasu wolnego oraz stosunek rodziców do kultury wpływają na to, jakie znaczenie młodzi ludzie przypisują aktywnościom kulturalnym. Badania pedagogiczne wskazują, że młodzież wychowująca się w środowiskach sprzyjających kontaktowi z kulturą częściej rozwija trwałe aspiracje kulturalne i wykazuje większą otwartość na różnorodne formy uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Jednocześnie aspiracje kulturalne młodzieży kształtują się w warunkach dynamicznych przemian kulturowych, związanych z rozwojem mediów cyfrowych i globalizacją kultury. Współczesna młodzież funkcjonuje w przestrzeni intensywnego przepływu treści kulturowych, które są łatwo dostępne i często pozbawione hierarchizacji wartości. Z perspektywy pedagogiki rodzi to pytania o jakość kontaktu młodych ludzi z kulturą oraz o zdolność do krytycznego odbioru treści kulturowych. Aspiracje kulturalne mogą w takich warunkach przyjmować formę selektywną i fragmentaryczną, koncentrując się na wybranych obszarach zainteresowań.

Szkoła jako instytucja wychowawcza i edukacyjna pełni ważną funkcję w rozwijaniu aspiracji kulturalnych młodzieży. Poprzez realizację programów nauczania, zajęć artystycznych oraz działań pozalekcyjnych szkoła ma możliwość poszerzania horyzontów kulturowych uczniów i wprowadzania ich w świat dziedzictwa kulturowego. Pedagogika podkreśla, że skuteczne oddziaływanie w tym zakresie nie powinny ograniczać się do przekazywania wiedzy o kulturze, lecz sprzyjać aktywnemu i refleksyjnemu uczestnictwu uczniów w życiu kulturalnym.

Aspiracje kulturalne młodzieży są również silnie powiązane z procesem kształtowania tożsamości. Kontakt z kulturą umożliwia młodym ludziom poszukiwanie sensu, wyrażanie emocji oraz identyfikowanie się z określonymi wartościami i stylami życia.

Pedagogiczne analizy wskazują, że aspiracje kulturalne mogą pełnić funkcję kompensacyjną i integrującą, szczególnie w okresie adolescencji, kiedy młodzież doświadcza intensywnych zmian rozwojowych i poszukuje własnego miejsca w świecie.

Ważnym czynnikiem różnicującym aspiracje kulturalne młodzieży są uwarunkowania środowiskowe i społeczne. Dostęp do instytucji kultury, takich jak teatry, muzea czy domy kultury, może istotnie wpływać na zakres i formy uczestnictwa w kulturze. Młodzież z mniejszych miejscowości lub środowisk o ograniczonych zasobach kulturowych może napotykać bariery w rozwijaniu aspiracji kulturalnych, co stanowi wyzwanie dla działań pedagogicznych i polityki kulturalnej. Z perspektywy pedagogiki istotne jest wyrównywanie szans w dostępie do kultury oraz wspieranie inicjatyw lokalnych.

Aspiracje kulturalne młodzieży nie ograniczają się wyłącznie do biernego odbioru kultury, lecz coraz częściej obejmują aktywne formy twórczości. Udział w amatorskich zespołach artystycznych, działalność w mediach społecznościowych o charakterze twórczym czy zainteresowanie nowymi formami ekspresji artystycznej świadczą o potrzebie samorealizacji i ekspresji własnej tożsamości. Pedagogika twórczości wskazuje, że wspieranie takich aspiracji sprzyja rozwojowi kompetencji kreatywnych oraz poczucia sprawstwa młodych ludzi.

W kontekście współczesnych przemian kulturowych aspiracje kulturalne młodzieży ulegają procesowi indywidualizacji. Młodzi ludzie coraz częściej samodzielnie konstruują własne ścieżki uczestnictwa w kulturze, łącząc elementy kultury wysokiej i popularnej. Z pedagogicznego punktu widzenia istotne jest, aby nie wartościować aspiracji kulturalnych w sposób normatywny, lecz analizować je jako wyraz zmieniających się form uczestnictwa w kulturze. Takie podejście sprzyja lepszemu zrozumieniu potrzeb i zainteresowań młodego pokolenia.

Pedagogika zwraca również uwagę na rolę aspiracji kulturalnych

w kształtowaniu kapitału kulturowego młodzieży. Uczestnictwo w kulturze sprzyja rozwijaniu kompetencji językowych, interpretacyjnych i komunikacyjnych, które mają znaczenie nie tylko w sferze symbolicznej, lecz także edukacyjnej i zawodowej. Aspiracje kulturalne mogą zatem wpływać na szanse życiowe młodych ludzi, stanowiąc ważny element ich rozwoju społecznego i intelektualnego.

Podsumowując, aspiracje kulturalne młodzieży są złożonym i dynamicznym zjawiskiem pedagogicznym, uwarunkowanym przez rodzinę, szkołę, środowisko społeczne oraz współczesną kulturę medialną. Ich analiza pozwala lepiej zrozumieć sposoby uczestnictwa młodych ludzi w kulturze oraz ich potrzeby rozwojowe. Z perspektywy pedagogiki istotne jest wspieranie aspiracji kulturalnych młodzieży w sposób otwarty i refleksyjny, tak aby kultura stawała się dla nich nie tylko przestrzenią konsumpcji, lecz także obszarem aktywnego rozwoju, dialogu i budowania tożsamości.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.